

درسنامه‌ی درس: پنجم

هفت خان رستم

برگرفته از شاهنامه‌ی فردوسی

معنی واژه‌ها

نخجیر: شکار، صید	قوی پنجه: دلیر، قوی	کیکاووس: یکی از پادشاهان ایرانی	اهریمنی: شیطانی
تیغ: شمشیر	سهمگین: ترسناک	به تنگ آمدن: کنایه از بی صبر شدن	بدین سان: این گونه
داور: قاضی	یال: موهای بلند پشت گردن اسب	کمند: ریسمان، طناب	نیرنگ: فریب، حيله
دستگاه: قدرت، عظمت	گردی: پهلوانی	یزدان: خداوند	دادگر: عادل
بیم: ترس	رهایي: آزادی	دیوان: جمع دیو، موجودات خیالی	خان: مرحله
بر: سینه	پر خاش: ستیزه جویی	حيله: مکر و فریب	چاک چاک: پاره پاره

هم خانواده

موفقیت: موفق، موافق، توافق	گذشتن: گذشته، گذران	مرحله: مراحل
تلخیص: خلاصه، خلاصه	پرستش: پرستیدن، پرستار	حيله: حيلت

➤ معنی ابیات درس

❖ بیت اول: رخس، شیهه کشید و جست و خیز کنان، از شدت عصبانیت با ضربه های سمش، زمین را

پاره پاره کرد.

❖ آرایه ادبی: مبالغه (در شدت خشم رخس)

❖ نکته دستوری: بیت ۴ جمله دارد. خاک: مفعول

- ❖ بیت دوم: رستم با شمشیر سر او را از بدنش جدا کرد و خون مانند رود از بدن او، جاری شد.
- ❖ آرایه ادبی: تشبیه،مبالغه (در ریختن خون)
- ❖ نکته دستوری: بیت ۳ جمله دارد.(خون، سرش و تیغ: مفعول)
- ❖ بیت سوم: رستم سریع، طناب را به طرف جادوگر پرتاب کرد و او را اسیر کرد.
- ❖ آرایه ادبی: تشبیه/مصرع اول: کنایه از سرعت زیادو مبالغه/به بند کشیدن: کنایه از اسیر کردن
- ❖ نکته دستوری: بیت ۲ جمله دارد.خم کمند و سر جادو: مفعول
- ❖ بیت چهارم: رستم،اژدها را با خنجر،از وسط دو قسمت کرد و تمام جادوگران از این کار، دچار وحشت شدند.
- ❖ نکته دستوری: بیت ۲ جمله دارد/میانش: مفعول/دل جادوان: مفعول
- ❖ بیت پنجم: رستم وقتی او را دیدف اسبش را به حرکت درآورد و مانند آتش تند و تیز به او حمله کرد.
- ❖ آرایه ادبی: تشبیه/ تاختن مانند آذر گشسب: کنایه از تند و سریع حرکت کردن
- ❖ نکته دستوری: بیت ۳ جمله دارد.
- ❖ بیت ششم:رستم سر و گردن ارژنگ دیو را گرفت و مانند شیر شجاع،سرش را از تن جدا کرد.
- ❖ آرایه ادبی:تشبیه(به کردار شیر)/سر و گوش و یال(مراعات نظیر)
- ❖ نکته دستوری: بیت ۲ جمله دارد.سر، گوش و یالش: مفعول
- ❖ بیت هفتم: رستم برای راز و نیاز با خدا، خود را شست و شو داد و به دنبال جای تمیز می گشت.
- ❖ نکته دستوری: بیت ۲ جمله دارد.
- ❖ بیت هشتم: بعد از این مشغول عبادت،راز و نیاز شدو گفت: ای خداوند بزرگ و عادل!
- ❖ آرایه ادبی: سر بر خاک نهاد: کنایه از فرمان برداری کردن.در این درس یعنی راز و نیاز کردن
- ❖ نکته دستوری: بیت ۳ جمله دارد.داور دادگر: ترکیب وصفی

❖ بیت نهم: ای خدای عادل، تو در برابر حوادث بد، پناهگاه بندگان هستی و تو به من قدرت دادی.

❖ نکته دستوری: بیت ۲ جمله دارد. گردی و دستگاه: مفعول

❖ توجه: بیت ۸ و ۹ از نظر معنی به هم وابسته هستند به این گونه بیت ها، موقوف المعنی می گوئیم.

قافیه ها

❖ خاک و چاک چاک / سرش و برش / کمند و بند / نیم و بیم / اسب و آذر گشسب / دلیر و شیر /

بشست و بجست / سر و دادگر / پناه و دستگاه

لغات املائی

❖ هفت خان - اهریمنی - سهمگین - آذر گشسب - سپاس می گزارد - همهمه - عاقبت - قصد فریب -

تیغ - حيله گری - حمله - تیمار - مرحله - شاهنامه

❖ تاریخ ادبیات

❖ شاهنامه اثر فردوسی از بزرگترین حماسه های جهان می باشد. شامل ۵۰ هزار بیت می باشد و

سرودن آن سی سال طول کشید

پسرهای خوبم، با دقت مطالعه کنید. برایتان آرزوی موفقیت دارم.

